

РОЗПОДІЛ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ОПІВ, СТВОРЕНІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ЗА ДОГОВОРОМ ЗАМОВЛЕННЯ

Юлія Осипова,
кандидат юридичних наук,
науковий співробітник економіко-правового відділу
НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ
ORCID ID: 0000-0003-3413-1263

Статтю присвячено питанню розподілу майнових прав інтелектуальної власності на ОПІВ, створені у ЗВО України за договором замовлення. У ході проведеного дослідження визначено загальні вимоги чинного законодавства до порядку розподілу майнової частини права інтелектуальної власності на «об'єкт, створений за замовленням». Встановлено, що вирішення цього питання наразі залежить від виду ОПІВ, що створюється за замовленням, а також, у певних випадках, від мети його створення. Описано можливі варіанти розподілу означених вище прав між ЗВО-замовником і творцем-виконавцем за договором про створення ОПІВ за замовленням. Виявлено прогалини та невідповідності між нормами чинного законодавства у цій сфері, запропоновано відповідні законодавчі зміни.

Ключові слова: розподіл майнових прав інтелектуальної власності; майнові права інтелектуальної власності; об'єкт, створений за замовленням; заклади вищої освіти; інтелектуальна власність закладів вищої освіти; об'єкти права інтелектуальної власності; договір про створення за замовленням та використання об'єктів права інтелектуальної власності

Вступ. Аналіз правовідносин інтелектуальної власності, що складаються у закладах вищої освіти України (далі — ЗВО) на етапі створення тих чи інших об'єктів права інтелектуальної власності (далі — ОПІВ), свідчить про те, що у ЗВО можливі випадки створення таких об'єктів, у тому числі в рамках виконання договору про створення ОПІВ за замовленням. Укладання означеного виду договору дає змогу належним чином оформити правовідносини інтелектуальної власності між ЗВО та його працівниками у тих випадках, коли створення

того чи іншого результату інтелектуальної, творчої діяльності не входить до кола трудових обов'язків працівників ЗВО. Договір про створення ОПІВ за замовленням стане в нагоді й під час оформлення правовідносин інтелектуальної власності між ЗВО та особами, які навчаються у ЗВО, або «залученими» фахівцями у тих випадках, коли встановлення трудових відносин з означеними категоріями учасників вузівської діяльності є неможливим в силу тих чи інших причин¹. При цьому для подальшого ефективного використання вищи-

¹ Наприклад, у ЗВО немає необхідної вакантної посади або особа, яка навчається у ЗВО, ще не має належного рівня освіти, а тому не відповідає необхідним кваліфікаційним вимогам до тієї чи іншої посади тощо.

ми освітніми закладами ОПІВ, створених за договором замовлення, ключовим буде розуміння того, якими є можливі варіанти розподілу майнових прав інтелектуальної власності на вказані ОПІВ між сторонами договору.

Слід зауважити, що вказане питання, на жаль, не дістало належного розгляду в науковій літературі, присвяченій правовідносинам інтелектуальної власності у ЗВО. Зокрема, Н. В. Чередник у своєму дисертаційному дослідженні, хоч і визначає договір про створення ОПІВ за замовленням як одну з можливих підстав набуття прав інтелектуальної власності дослідницькими університетами, однак не заглиблюється в дослідження цієї договірної конструкції та, відповідно, не торкається особливостей розподілу майнових прав інтелектуальної власності на розглядувану категорію ОПІВ [1, 3, 4, 120, 122, 142–143]. У своїй науковій роботі А. М. Гужва, хоч і розглядає порядок розподілу майнових прав інтелектуальної власності на ОПІВ, що створені за договором замовлення, проте лише стосовно об'єктів авторського права, а саме — наукових та навчальних творів [2, 176–177]. Однак останнє не є достатнім, оскільки коло ОПІВ, які можуть створюватися за договором замовлення, не зводиться лише до об'єктів авторського права.

Актуальності вищезначеному питанню додає і той факт, що норми чинного законодавства України, присвячені ОПІВ, створеним за договором замовлення, продовжують змінюватися. Останні зміни до них були внесені Законом України (далі — ЗУ) «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», прийнятим Верховною Радою України 15 липня 2021 року [3]. При цьому аналіз означених змін свідчить про те, що вони, на жаль, остаточно не вирішили всіх проблем у цій сфері.

Отже, питання розподілу майнової частини права інтелектуальної власності на ОПІВ, створені у ЗВО України за договором замовлення, залишається актуальним, має теоретичний та практич-

ний інтерес, а його розгляд і буде метою цієї наукової роботи.

Виклад основних положень. Питанню розподілу майнової частини права інтелектуальної власності на ОПІВ, створені за договором замовлення, у першу чергу, присвячено ч. 2 ст. 430 ЦК України [4]. Остання містить загальне для всіх створених за договором замовлення ОПІВ правило про те, що «майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать *творцеві* цього об'єкта та *замовникові спільно*, якщо інше не встановлено договором або законом» [4]. При цьому подальший аналіз норм книги 4 та глави 75 ЦК України [4] дає змогу говорити про те, що наразі існують винятки з вищезазначеного загального правила. Так, відповідно до абз.1 ч. 4 ст. 440 ЦК України майнові права інтелектуальної власності на *твір, створений за замовленням*, належать лише *замовникові* такого твору, якщо інше не встановлено договором або законом [4]. Своєю чергою згідно з абз. 2 ч. 4 ст. 440 та ч. 3 ст. 1112 ЦК України у разі створення за замовленням *твору образотворчого мистецтва* майнові права інтелектуальної власності на такий об'єкт належать лише його *автору*, якщо інше не передбачено договором або законом [4]. Винятком із цього правила є створення за замовленням *твору образотворчого мистецтва спеціально як елемента програмного забезпечення* [4, абз. 2 ч. 4 ст. 440]. У такому разі відповідно до абз. 2 ч. 4 ст. 440 ЦК України майнова частина права інтелектуальної власності на такий об'єкт належатиме лише *замовникові* такого твору, якщо інше не передбачено договором або законом [4].

Отже, на перший погляд маємо чітку та прозору схему розподілу майнових прав інтелектуальної власності на ОПІВ, створені за договором замовлення, однак суттєвий дисбаланс у вказане питання вносить, як не дивно, сама ст. 430 ЦК України, а також ст. 1112 ЦК України [4] та ч. 6 ст. 33 ЗУ

«Про авторське право і суміжні права» [5], що присвячені договору про створення за замовленням та використання ОПІВ та авторському договору замовлення, відповідно.

Проблемою ст. 430 ЦК України в контексті розподілу майнової частини права інтелектуальної власності на ОПІВ, створені за замовленням, є використання в тексті останньої законодавчо невизначеного терміна «об'єкт, створений за замовленням» [4]. Як наслідок постає закономірне питання, а якою ж є сфера застосування означеної норми цивільного кодексу? Тобто яким є коло тих ОПІВ, що можуть бути включені до поняття «об'єкт, створений за замовленням» і, відповідно, до яких у разі їх створення за договором замовлення слід застосувати ст. 430 ЦК України, у тому числі її другу частину? Частково відповідь на це питання дає ч. 1 ст. 17 ЗУ «Про охорону прав на сорти рослин», яка прямо передбачає, що у разі створення сорту рослин за договором замовлення право на подання заявки на такий сорт належить його автору та замовнику *спільно*, якщо інше не встановлено в договорі між ними [6]. З огляду на означене, можна констатувати, що такий ОПІВ як сорт рослин, у випадку створення останнього за договором замовлення, охоплюється поняттям «об'єкт, створений за замовленням» і, відповідно, підпадає під дію ч. 2 ст. 430 ЦК України [4]. Аналогічний висновок можна зробити й щодо такого ОПІВ як твір. Про можливість створення останнього за замовленням також прямо йдеться в ч. 4 ст. 440 ЦК України та ч. 6 ст. 33 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» [4; 5]. Що ж стосується інших ОПІВ, то відповідь на це питання не є настільки очевидною і потребує більш глибокого аналізу. З буквального тлумачення змісту ст. 430 ЦК України [4] можна виділити такі ознаки, яким повинні відповідати ОПІВ, щоб їх можна було віднести до поняття «об'єкт, створений за замовленням» і, відповідно, застосу-

вати положення ч. 2 ст. 430 ЦК України [4], а саме: 1) серед суб'єктів права інтелектуальної власності на вказаний об'єкт має бути особа творця; 2) зміст права інтелектуальної власності на розглянуту категорію ОПІВ складається одночасно з особистих немайнових і майнових прав інтелектуальної власності; 3) ініціатором їх створення має виступати не сам творець, а інша особа — замовник. При цьому подальший системний аналіз глав 36–46 ЦК України [4], а також норм відповідних спеціальних законів щодо окремих ОПІВ [5–11] дає змогу дійти висновку, що вказаним вище критеріям, окрім *творів та сортів рослин*, на сьогодні відповідають такі ОПІВ: *виконання, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування напівпровідникових виробів і породи тварин*. Отож саме до цих ОПІВ у разі їх створення за договором замовлення слід застосовувати положення ст. 430 ЦК України, у тому числі її другої частини.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, можемо подати таку загальну схему розподілу майнових прав інтелектуальної власності на вказану групу ОПІВ. У разі створення за договором замовлення *сорту рослин, породи тварин, винаходу, корисної моделі, промислового зразка, компонування напівпровідникових виробів*, виконання майнові права інтелектуальної власності на них належатимуть *спільно замовнику і творцю-виконавцю за договором*. У разі створення за договором замовлення *твору*, у тому числі *твору образотворчого мистецтва, що спеціально створений як елемент програмного забезпечення*, означена вище частина права інтелектуальної власності належатиме *замовнику* за договором. Водночас у разі створення *твору образотворчого мистецтва, окрім твору образотворчого мистецтва, що спеціально створено як елемент програмного забезпечення*, вказані вище майнові права належатимуть *творцю (автору)-виконавцю за договором*.

З огляду на вищезазначене також можна зробити висновок, що законодавець відійшов від існуючого раніше єдиного підходу до розподілу майнової частини права інтелектуальної власності на ОПІВ, створені за договором замовлення, і наразі вирішення цього питання залежить від виду ОПІВ, який створюється за замовленням, (твір чи інший ОПІВ) та, у певних випадках, від мети його створення (для творів образотворчого мистецтва — спеціально як елемент програмного забезпечення чи ні).

Положення ст. 1112 ЦК України [4] та ч. 6 ст. 33 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» [5] вносять дисбаланс у питання розподілу майнової частини права інтелектуальної власності на ОПІВ, створені за договором замовлення, одразу в кількох напрямках.

За логікою проведеної кодифікації ст. 1112 ЦК України мала б визначати вид та особливості тієї договірної конструкції, що лежатиме в основі створення ОПІВ за замовленням, і повністю корелюватися з положеннями ст. 430 ЦК України [4], ч. 1 ст. 17 ЗУ «Про охорону прав на сорти рослин» [6] і ч. 4 ст. 440 ЦК України [4]. Однак, на жаль, вказані норми цивільного кодексу та спеціального закону не знайшли свого гармонійного розвитку в ст. 1112 ЦК України [4], навіть попри нещодавно внесені законодавчі зміни [3, п. 3 ч. 2 Розділ VII].

По-перше, ст. 1112 і ст. 430 ЦК України не співпадають за сферами свого застосування, оскільки по-різному вирішують питання щодо кола тих ОПІВ, які можуть бути створені за замовленням [4]. Так, у ст. 1112 ЦК України йдеться взагалі про «об'єкт права інтелектуальної власності» [4]. Останнє, як слушно зазначає В. В. Соловійова, може наптовхнути на думку, що в межах означеної договірної конструкції може бути створений будь-який ОПІВ [12], що своєю чергою значно розширює сферу дії ст. 1112 ЦК України порівняно зі ст. 430 цивільного кодексу [4]. Однак буквальне

тлумачення змісту ст. 1112 ЦК України [4] дає змогу зробити висновок, що за договором про створення за замовленням та використання ОПІВ насправді можуть створюватися далеко не всі ОПІВ, визначені ст. 420 ЦК України [4]. Так, як і у випадку з «об'єктом, створеним за замовленням», виходячи з того, що однією зі сторін договору про створення за замовленням і використання ОПІВ є «творець (письменник, художник тощо)», можна зробити висновок, що вказана договірна конструкція стосується лише тих ОПІВ, серед суб'єктів права інтелектуальної власності на які законодавець визнає особу творця. Своєю чергою наявність серед сторін договору особи творця², а також положення ч. 2 та ч. 3 ст. 1112 ЦК України вказують на те, що зміст права інтелектуальної власності на розглянуту категорію ОПІВ також повинен одночасно складатися з обох його складових: особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності [4]. Окрім того, ураховуючи суть визначеної у ст. 1112 ЦК України договірної конструкції, ініціатива зі створення вказаної групи ОПІВ повинна, знову-таки, виходити не від творця такого об'єкта, а від третьої особи, а саме — замовника [4]. З огляду на вказане вище на перший погляд до кола ОПІВ, які можуть створюватися за договором про створення за замовленням та використання ОПІВ, належать ті ж самі об'єкти, про які йдеться й у ст. 430 ЦК України [4]. Однак подальший аналіз змісту ст. 1112 ЦК України наводить на думку про те, що сфера її застосування є все ж таки вужчою, ніж ст. 430 цивільного кодексу, і стосується об'єктів авторського права [4]. На користь вказаної думки свідчить, зокрема, наявність у ч. 1 ст. 1112 ЦК України [4] іншого, порівняно з традиційним розумінням, значення поняття «творець», а саме: «художник, письменник тощо», про що абсолютно слушно зауважують окремі науковці [13, 377]. На означене опосередковано вказує

² Де є особа творця, там апріорі у складі права інтелектуальної власності присутні й особисті немайнові права інтелектуальної власності, як мінімум право авторства.

і той факт, що норми ЗУ «Про авторське право і суміжні права» [5, ч. 6 ст. 33], говорячи про подібну до ст. 1112 ЦК України [4] договірну конструкцію (договір авторського замовлення), передбачають можливість її застосування лише до об'єктів авторського права. Окрім того, у тексті ст. 1112 ЦК України законодавець використовує саме термін «об'єкт права інтелектуальної власності», а не, наприклад, «об'єкт» або «результат інтелектуальної, творчої діяльності» [4]. Отож, на думку законотворця, за договором про створення за замовленням та використання ОПІВ можуть створюватися лише ті результати інтелектуальної, творчої діяльності, які стають об'єктами охорони з боку права інтелектуальної власності саме з моменту їх створення і не потребують для цього виконання будь-яких інших формальностей.

По-друге, ст. 1112 ЦК України пропонує нам також дещо інший підхід до порядку розподілу майнових прав інтелектуальної власності, ніж той, про який шлося вище [4]. Означене не стосується лише такого ОПІВ як твір образотворчого мистецтва, про який ідеться в ч. 3 ст. 1112 ЦК України і яка завдяки нещодавнім змінам наразі повністю корелюється з положеннями абз. 2 ч. 4 ст. 440 ЦК України [4].

Як слушно зауважують науковці, виходячи з назви (договір про створення за замовленням і *використання* об'єкта права інтелектуальної власності) та змісту ст. 1112 ЦК України (зокрема, в означеному договорі має бути визначено саме *способи та умови використання* створеного за таких умов ОПІВ замовником), можна дійти висновку, що *майнові права інтелектуальної власності* на ОПІВ, створений у рамках договору про створення за замовленням і використання ОПІВ, фактично *залишаються виключно за творцем* такого об'єкта, своєю чергою, *замовник отримує лише право на використання* такого об'єкта способами та на умовах, визначених у договорі [12; 14, 379; 15, 26–27]. Тож по своїй суті вказана договірна конструкція мало чим

відрізняється від ліцензійного договору. Однак, як слушно зауважують науковці, договір про створення за замовленням і використання ОПІВ дає змогу визначити способи та умови використання ще не існуючого ОПІВ, що є неможливим у рамках ліцензійного договору [12; 14, 368; 16, 57]. Своєю чергою й у ч. 2 ст. 430 та в ч. 4 ст. 440 ЦК України фактично йдеться про те, що замовник стає або співвласником усього комплексу майнових прав інтелектуальної власності на розглядувану групу ОПІВ, або єдиним носієм таких прав, а не лише права на використання, і тільки коли йдеться про твір образотворчого мистецтва (знову-таки не без винятків), майнові права інтелектуальної власності закріплюються виключно за автором такого твору [4]. Ті самі висновки можна зробити й стосовно авторського договору замовлення, про який ідеться в ч. 6 ст. 33 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» [5]. Як видно з назви ст. 33 вищезазначеного спеціального закону, остання стосується саме договорів на *право використання творів*, і саме до цього виду договорів поряд з ліцензійним договором віднесено договір авторського замовлення [5]. Отож можна говорити про те, що, уклавши цей вид договору за загальним правилом, замовник отримує лише право на використання твору, а майнові права інтелектуальної власності на такий твір залишаються за його автором.

При цьому наявність означених вище розбіжностей між змістом ч. 2 ст. 430, ч. 4 ст. 440 і ст. 1112 ЦК України [4], ч. 6 ст. 33 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» [5] (різна сфера застосування, різний підхід до розподілу майнових прав інтелектуальної власності) на практиці не лише ускладнює вирішення питання належності майнової частини права інтелектуальної власності на розглядувану групу ОПІВ, а й закономірно породжує питання щодо належного виду договору, у рамках якого сторони повинні врегулювати свої правовідносини зі створення інших, ніж твір ОПІВ, які наразі включені законодавцем до по-

няття «об'єкт, створений за замовленням», або навіть і твору, однак виявлять бажання закріпити за замовником, наприклад, увесь комплекс майнових прав інтелектуальної власності на такий об'єкт. Подібне питання можна порушувати й з огляду на те, що ст. 17 ЗУ «Про охорону прав на сорти рослин» [6] та ч. 7 ст. 69 ЗУ «Про вищу освіту» [17], на відміну від ст. 1112 ЦК України [4], говорячи про створення ОПІВ за замовленням, використовують дещо іншу термінологію, а саме: «договір про створення сорту за замовленням» та «договір про створення об'єкта права інтелектуальної власності за замовленням».

Важливо зауважити, що необхідність вирішення цього питання в тих випадках, коли стороною розглядуваного виду договору є саме ЗВО, набуває особливого значення з урахуванням змісту ч. 7 ст. 69 ЗУ «Про вищу освіту» [17]. Остання говорить про те, що «договір про створення об'єкта права інтелектуальної власності за замовленням повинна визначати способи, умови та порядок здійснення відповідних майнових прав інтелектуальної власності» [17]. Тож по суті вимагає від ЗВО та його контрагента чіткого та однозначного визначення юридичної долі всього комплексу майнових прав інтелектуальної власності на розглядувану групу ОПІВ, а не лише права на їх використання.

На практиці для подолання наявного дисбалансу між ч. 2 ст. 430, ч. 4 ст. 440 ЦК України [4], ч. 1 ст. 17 ЗУ «Про охорону прав на сорти рослин» [6] та ст. 1112 ЦК України [4], ч. 6 ст. 33 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» [5], а також задля належного виконання вимог ч. 7 ст. 69 ЗУ «Про вищу освіту» [17] ЗВО можна порадишити укладати непоіменований у ЦК України Договір про створення відповідного ОПІВ за замовленням³, предметом якого має бути як створення самого ОПІВ відповідно до

вимог, визначених замовником, так і вирішення питання щодо розподілу всього комплексу майнових прав інтелектуальної власності на створений ОПІВ. Зважаючи на те що сторони є вільними у виборі можливих варіантів розподілу майнових прав інтелектуальної власності, вони можуть обрати або спільну належність означених прав, або закріпити їх лише за замовником, або лише за автором, у тому числі з наданням замовнику права на використання створеного ОПІВ способами та на умовах, визначених у договорі. Окрім того, доцільно ще раз наголосити, що у світлі вимог ч. 7 ст. 69 ЗУ «Про вищу освіту» [17], у разі обрання сторонами останнього варіанта розподілу майнових прав інтелектуальної власності, у тексті договору необхідно чітко зазначати, що майнові права інтелектуальної власності на створений ОПІВ належать творцю-виконавцю за відповідним договором. Своєю чергою замовнику надається право на використання створеного ОПІВ. При цьому в тексті договору повинні бути чітко визначені способи такого використання, його строк, територія тощо.

Висновки, дискусія та обговорення. Отже, можемо зробити висновок, що у разі створення у ЗВО за договором замовлення таких ОПІВ як сорт рослин, порода тварин, винахід, корисна модель, промисловий зразок, компонування напівпровідникових виробів та виконання за загальним правилом майнові права інтелектуальної власності на такі об'єкти належатимуть спільно ЗВО-замовнику та творцю-виконавцю за відповідним договором. Своєю чергою у разі створення у ЗВО за замовленням твору, у тому числі твору образотворчого мистецтва, що створений спеціально як елемент програмного забезпечення, за загальним правилом означені вище права належатимуть лише ЗВО-замовнику. У всіх інших випадках створення твору об-

³ Про можливість укладення непоіменованих у ЦК України договорів свідчить як невичерпний перелік видів договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності (ст. 1107 ЦК України), так і зміст ч. 1 ст. 6 та ст. 627 ЦК України, про що абсолютно слушно зауважують окремі науковці [12].

разотворчого мистецтва за замовленням ЗВО майнові права інтелектуальної власності належатимуть лише автору такого твору. При цьому означені вище варіанти розподілу майнової частини права інтелектуальної власності можуть бути змінені ЗВО та його контрагентом у договорі. Окрім того, з урахуванням описаного вище законодавчого дисбалансу у сфері розподілу майнових прав інтелектуальної власності на ОПВ, створені за замовленням, а також з урахуванням вимог ч. 7 ст. 69 ЗУ «Про вищу освіту» [17] можна рекомендувати ЗВО на практиці віддавати перевагу укладанню непоіменованого у ЦК України Договору про створення ОПВ за замовленням, а не Договору про створення за замовленням і використання ОПВ.

За підсумками проведеного дослідження можна також зробити висновок, що чинне законодавство України, присвячене правовому регулюванню відносин щодо ОПВ, створених за договором замовлення, потребує змін у таких напрямках. Перш за все, необхідно чітко визначитися з поняттям «об'єкт, створений за замовленням». З цією метою можна запропонувати доповнити зміст ст. 430 ЦК України [4] частиною такого змісту: *«До об'єктів, створених за замовленням, можуть належати такі результати інтелектуальної, творчої діяльності: твір, виконання, винахід, корисна модель, промисловий зразок, komponування напівпровідникового виробу, сорт рослин, порода тварин»*. При цьому, зважаючи на наведену у фаховій літературі аргументацію щодо сфери застосування договору про створення за замовленням і використання ОПВ [13, 75–76; 14, 370–375; 16, 53–54], заслугове на увагу думка науковців про те, що застосування правового режиму «об'єктів, створених за замовленням» доцільно звузити такими ОПВ як твір та виконання [14, 375]. Отож вказане питання потребує подальшого дослідження. Однак, у будь-якому разі, невизначеність кола об'єктів, що можуть бути створені за замовленням, повинна

бути подолана найближчим часом. У світлі проведеного дослідження постає питання про доцільність існування в нормах чинного законодавства різного підходу до розподілу майнових прав інтелектуальної власності на твори та інші ОПВ, що можуть бути створені за замовленням (сорт рослин тощо). Такий підхід, на нашу думку, є виправданим лише стосовно твору образотворчого мистецтва, оскільки, як слушно зауважують науковці, останній створюється для естетичного задоволення і основну цінність несе саме матеріальний об'єкт, у якому його втілено [13, 383]. Отож замовник, як правило, зацікавлений саме у праві власності на матеріальний об'єкт, у якому знайшов вираження відповідний твір образотворчого мистецтва, а не у володінні майновими правами інтелектуальної власності на нього [13, 383]. З огляду на вказане та враховуючи мету існування правового режиму «об'єктів, створених за замовленням», більш слушним видається закріплення в ч. 2 ст. 430 ЦК України [4] положення про те, що майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать замовнику, якщо інше не буде передбачено в договорі або законі. При цьому в ч. 4 ст. 440 ЦК України [4] слід залишити лише наявні у ній положення про розподіл майнових прав інтелектуальної власності на твір образотворчого мистецтва, у разі створення останнього за замовленням. У цьому ж напрямі потребують змін ст. 1112 ЦК України [4] та ч. 6 ст. 33 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» [5], ст. 17 ЗУ «Про охорону прав на сорти рослин» [6]. Тобто вони повинні передбачати, що за загальним правилом майнові права інтелектуальної власності належать саме замовнику створення відповідного ОПВ, оскільки саме останній виступає ініціатором створення такого об'єкта та забезпечує фінансовий бік цього процесу. Неприйнятним виглядає використання в нормах чинного законодавства різних назв для договору, що повинен лежати в основі створення

ня тих чи інших ОПІВ за замовленням. [5], а також ч. 7 ст. 69 ЗУ «Про вищу освіту» [17] потребує відповідних змін. ●
 Отже, термінологічний апарат ст. 1112 ЦК України [4], ст. 17 ЗУ «Про охорону прав на сорти рослин» [6], ч. 6 ст. 33 ЗУ «Про авторське право і суміжні права»

Список використаних джерел / List of references

1. Чередник Н. В. Права інтелектуальної власності дослідницьких університетів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2019. 212 с.
2. Гужва А. М. Особливості договору про створення за замовленням і використання твору у ВНЗ. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності : збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 10-й річниці святкування Міжнародного дня інтелектуальної власності, 16 червня 2010 року, м. Одеса. Одеса : 2010. С. 175–178.
3. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні : Закон України від 15.07.2021 р. (набув чинності 14.08.2021р.) № 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20/conv#Text> (дата звернення: 1 листопада 2021).
4. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 01.11.2021 р.).
5. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (дата звернення: 01.11.2021 р.).
6. Про охорону прав на сорти рослин : Закон України від 21.04.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12#Text> (дата звернення: 01.11.2021 р.).
7. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#top> (дата звернення: 01.11.2021 р.).
8. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15.12.1993 р. № 3688-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12/ed20201014#Text> (дата звернення: 01.11.2021 р.).
9. Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів : Закон України від 05.11.1997 р. № 621/97-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-вр/ed20201014#Text> (дата звернення: 01.11.2021 р.).
10. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text> (дата звернення: 01.11.2021 р.).
11. Про правову охорону географічних позначень : Закон України від 16.06.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text> (дата звернення: 01.11.2021 р.).
12. Соловійова В. В. Договірне врегулювання створення за замовленням об'єктів права інтелектуальної власності. Актуальні питання цивільного та господарського права. 2008. № 6. URL: www.journal.yurpryintel.com.ua/2008/6/article03/.
13. Право інтелектуальної власності: науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / за заг. ред. М. В. Паладія, Н. М. Мироненко, В. О. Жарова. Київ : Парламентське вид-во, 2006. 432 с.
14. Якубієвський І. Є. Набуття, здійснення та захист майнових прав інтелектуальної власності в Україні : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 522 с.
15. Дмитренко В. Особливості договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Підприємство, господарство і право. № 11. 2020. С. 24–28.

ПРАВО ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

16. Рудченко І. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Теорія і практика інтелектуальної власності. № 2. 2007. С. 53–61.
17. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 01.11.2021 р.).
1. Cherednyk N. V. Prava intelektualnoi vlasnosti doslidnytskykh universytetiv : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.03. Kyiv, 2019. 212 s.
2. Huzhva A. M. Osoblyvosti dohovoru pro stvorennia za zamovlenniam i vykorystannia tvoriv u VNZ. Aktualni problemy prava intelektualnoi vlasnosti : zbirnyk materialiv I Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii, prysviachenoj 10-y richnytsi sviatkuvannia Mizhnarodnogo dnia intelektualnoi vlasnosti, 16 chervnia 2010 roku, m. Odesa. Odesa : 2010. S. 175–178.
3. Pro stymuliuvannia rozvytku tsyvrovoi ekonomiky v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 15.07.2021 r. (nabuv chynnosti 14.08.2021r.) № 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20/conv#Text> (data zvernennia: 1 lystopada 2021).
4. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (data zvernennia: 01.11.2021 r.).
5. Pro avtorske pravo i sumizhni prava : Zakon Ukrainy vid 23.12.1993 r. № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (data zvernennia: 01.11.2021 r.).
6. Pro okhoronu prav na sorty roslyn : Zakon Ukrainy vid 21.04.1993 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12#Text> (data zvernennia: 01.11.2021 r.).
7. Pro okhoronu prav na vynakhody i korysni modeli : Zakon Ukrainy vid 15.12.1993 r. № 3687-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#top> (data zvernennia: 01.11.2021 r.).
8. Pro okhoronu prav na promyslovi zrazky : Zakon Ukrainy vid 15.12.1993 r. № 3688-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12/ed20201014#Text> (data zvernennia: 01.11.2021 r.).
9. Pro okhoronu prav na komponuvannia napivprovidnykovykh vyrobiv : Zakon Ukrainy vid 05.11.1997 r. № 621/97-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-vr/ed20201014#Text> (data zvernennia: 01.11.2021 r.).
10. Pro okhoronu prav na znaky dlia tovariv i posluh : Zakon Ukrainy vid 15.12.1993 r. № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text> (data zvernennia: 01.11.2021 r.).
11. Pro pravovu okhoronu heohrafichnykh zaznachen : Zakon Ukrainy vid 16.06.1999 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text> (data zvernennia: 01.11.2021 r.).
12. Soloviova V. V. Dohovirne vrehuliuvannia stvorennia za zamovlenniam ob'iektiv prava intelektualnoi vlasnosti. Aktualni pytannia tsyvilnoho ta hospodarskoho prava. 2008. № 6. URL: www.journal.yurpayintel.com.ua/2008/6/article03/.
13. Pravo intelektualnoi vlasnosti: naukovo-praktychnyi komentar do Tsyvilnoho kodeksu Ukrainy / za zah. red. M. V. Paladiia, N. M. Myronenko, V. O. Zharova. Kyiv : Parlamentske vyd-vo, 2006. 432 s.
14. Iakubivskiy I. Ye. Nabuttia, zdiisnennia ta zakhyst mainovykh prav intelektualnoi vlasnosti v Ukraini : monohrafiia. Lviv : LNU imeni Ivana Franka, 2018. 522 s.
15. Dmytrenko V. Osoblyvosti dohovoru pro stvorennia za zamovlenniam i vykorystannia ob'iektiv prava intelektualnoi vlasnosti. Pidpriumstvo, hospodarstvo i pravo. № 11. 2020. S. 24–28.
16. Rudchenko I. Dohovir pro stvorennia za zamovlenniam i vykorystannia ob'iektiv prava intelektualnoi vlasnosti. Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti. № 2. 2007. S. 53–61.

17. *Pro vyshchu osvitu : Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 r. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (data zvernennia: 01.11.2021 r.).*

Надійшла до редакції 01.11.2021 року

Осипова Ю. Распределение имущественных прав интеллектуальной собственности на ОПИС, созданные в высших учебных заведениях Украины по договору заказа. Статья посвящена вопросу распределения имущественных прав интеллектуальной собственности на ОПИС, созданные в высших учебных заведениях Украины по договору заказа. В ходе проведенного исследования изучен общий законодательный подход к решению данного вопроса. Установлены возможные варианты распределения указанных выше прав между вузом-заказчиком и творцом-исполнителем по договору о создании ОПИС на заказ. Раскрыты существующие пробелы и несоответствия законодательных норм в этой сфере, предложены соответствующие изменения.

Ключевые слова: распределение имущественных прав интеллектуальной собственности; имущественные права интеллектуальной собственности; объект, созданный на заказ

Osyova Iu. The distribution of economic rights to intellectual property rights objects, created in higher education institutions of Ukraine on order. The article investigates the procedure for the distribution of economic rights to IPR objects, created in higher education institutions of Ukraine on order. In the course of research general requirements of the current legislation of Ukraine concerning possible variants of distribution of economic rights to IPR objects, created on order, have been defined. Based on this analysis it has been found that the legislator departed from the previously existing unified approach to the distribution of economic rights to IPR objects, created on order, therefore, there are currently several legally enshrined approaches to the distribution of economic rights to such objects. At the same time, the choice of one or another option will depend on the type of the IPR object, created on order (work or another IPR objects), and in some cases from the purpose of its creation (has been created specifically as a piece of software or not).

In addition, the author discovered the existence of a legal conflict between the provisions of Part. 4 Art. 440 and Art. 1112 of the Civil Code of Ukraine, Part 6 of Art. 33 of the Law of Ukraine «On Copyright and Related Rights» regarding the approach to the distribution of economic rights, in particular, to works, created on order (except for works of visual art). Also, it has been established that Art. 430 and Art. 1112 of the Civil Code of Ukraine contain a different approach to determining the list of IPR objects, that can be created on order.

The article also disclosed the consequences of the existence of these inconsistencies for the law enforcement practice, including for resolving the issue of choosing an appropriate form of agreement for the settlement of legal relations regarding the creation of IPR objects, other than a work, which are included in the concept of "an object, created on order" today. The fundamental importance of solving this issue for the educational sphere has been revealed.

Based on the results of the study, a general vision of possible options for the distribution of economic rights to IPR objects, created in higher education institutions of Ukraine on order, has been outlined. Also, suggestions to improve the legislation of Ukraine have been made.

Keywords: the distribution of economic rights; economic intellectual property rights; intellectual property rights objects, created on order; higher education institutions; intellectual property rights of higher education institutions; intellectual property rights objects; agreements for the creation on order and the use of intellectual property rights objects